

BABSZÍNHÁZ

1.

Tökéletesen meg volt elégedve az élettel. Megkapott mindent: pénzt, címet, elismerést, volt tekintélye és szeretője. Ha fáradt volt, elutazott pihenni, oda, ahova akart. Ha unatkozott, elment szórakozni, oda, ahova kedve tartotta. A pénz nem számított. Minden ajtó kinyílt előtte, minden kérését azonnal teljesítették. Nem ismert ellentmondást, de nem is tűrt volna. Mindenki engedelmeskedett parancsának vagy kérésének — bár erről az utóbbi időben kezdett leszokni, úgy gondolta, az emberekre rá kell parancsolni, kérni fölösleges és nem is érdekes — ismerték hatalmát és megközelítőleg folyószámláját.

Határozottan jól érezte magát, ami nem jelentette azt, hogy többre nem vágyott. Ha valamit megkívánt, lüteményes gyorsasággal meg is szerezte. Néha, az utóbbi időben kételye támadt, van-e még valami, ami elérhetetlen lenne számára. De az események meggyőzték: nincs, minden kívánsága teljesült s ezt természetesnek tartotta.

Szenvedélye is volt: a bábszínház. Szerette bábjait, mint más a gyermekeit. Félő gonddal faragta ki őket, hosszú hónapokon keresztül javíttatta, bibelődött velük. Öltöztette, vetkőztette őket, mint akinek gondjaira van bízva valami és azzal egyszer el kell számolnia. Reggel első útja a bábokhoz vezette. Megnézte, nem történt-e bántódásuk az éjszaka, nem nyúlt-e hozzájuk ismeretlen kéz, hogy megfossa szeretteitől. Este ő maga fektette őket ágyba: kis ágyakat is faragott minden egyes bábnak. Betakargatta őket és jóéjszakát is kívánt.

Barátai tudtak szenvedélyéről, de sosem látták a bábokat. Csak magának játszott, a legjobb barátját sem engedte színháza közelébe.

A darabokat is ő írta. Eleinte mulattatta a Toldi vagy a János vitéz, de aztán megúnta és a maga műveit játszotta. Még mikor apja mellett volt a gyárban, akkor jött rá, hogy milyen nagyszerű multság a bábszínház. Nem úgy, ahogy általában játszani szokták: gyermekek mulattatására. Ebben nem talált semmi fantáziát. Az életet kell játszani a bábokkal, az eseményeket, úgy, ahogy ő szeretné azokat alakítani. Egyszer kipróbálta: lejátsszotta, hogyan hódítana meg egy nőt. Aprólékosan minden részletet kidolgozott, úgy gondolta aztán, a siker nem maradhat el. És nem is maradt el. Minden pontosan úgy történt közte és a kiválasztott nő között, mint a bábszínház színpadán. Ettől kezdve először mindent eljátszott a magacsinálta kis színpadán, hogy aztán eljátszhassa a természet

pompás rivaldafényében. Egy életen keresztül csak játszott. Élvezte, hogy a bábok azt csinálják, amit ő akar, úgy mozgatják kezüket, lábukat, ahogy ő akarja. Csak meg kell rántania a vékony zsinereket és a bábok egymás nyakába borulnak vagy egymásnak esnek — pontosan úgy, ahogy ő akarja. Minden báb engedelmeskedett neki. Készült az életre: s egyáltalán nem lepődött meg azon, hogy nemesak a bábok, de az emberek is azt csinálják, amit ő akar.

Apja halála után egyedül vezette a gyárat. Bábszínházába most már nemesak szerelmi kalandjait játszotta le, de azt is, ami a gyárral összefüggött. Tárgyalás előtt kiment a kerti lugasba — itt állt nyáron a bábszínház — süppedő fotelekbe beültette a tárgyaló feleket, az öt képviselő bábút is közéjük helyezte és a vékony fonalon mindenkit úgy rángatott, ahogy céljainak megfelelt. A többi gyerekjáték volt. Csak el kellett mennie a gyárba, beülni a süppedő fotelekbe és megegyeszer ugyanazt végigjátszani.

Mindenre gondosan felkészült, csak biztosra ment és félmegoldást nem ismert. Minden pompásan haladt, a bábok pontosan engedelmeskedtek és az emberek is. Ő parancsolt, másnak csak engedelmeskednie volt szabad. Azt, aki nem úgy gondolkozott és csélekedett, ahogy ő akarta, eltüntette a színpadról. S egy nap kellemetlen hírek fogadták a gyárban. Az emberek nincsenek megelégedve. Sok a munka, kevés a fizetés. Először felkacagott: „Ostobaság, miért kell nekik több?” Titkára komolyan figyelmeztette, nem olyan egyszerű a helyzet. Jó lenne gondolkozni rajta és nem ilyen könnyen elsiklani fölötte. Intézzen beszédet hozzájuk. Ígérjen fizetésemelést. Egyidőre talán lecsillapodnak. Az ígéretet persze fölösleges betartani. Taktikázni kell.

— Én beszédet mondjak hozzájuk? Közéjük menjek? Mi vagyok én? Kommunista képviselő? Csak nem képzeli?...

Aztán elfelejtette egyidőre az egész ügyet.

Nemsokára újra ezzel fogadták: a munkások süttognak.

— Csak süttogjanak! Azt még szabad.

— De a süttogásból követelés lesz és a követelésből...

— Nem vagyok kíváncsi szillogizmusaira.

Percekig csönd volt. Aztán az asztalra csapott.

— De kik az elégedetlenek?

A titkár bizonytalan mozdulatot tett a kezével.

— Sokan.

Legyintett.

— Ostobaság! Ki a vezetőjük?

— Nem tudom.

Föl-alá járt a szobában. Aztán hirtelen, mint akinek mentőötlete támadt, felvette a kabátját és elrohant. Beült a kocsijába és hazahajtatott. Otthon egyenesen a lugasba ment. Lehajította kabátját és kalapját az egyik sarokba, majd, mint akinek nincs sok ideje, az „öltözőhöz” lépett és kezébe vett néhány bábót. Mind egyikhez volt néhány szava.

— Hogy aludt méltóságos asszonyom? Jól? Ennek nagyon örülök... Igazán nagyon örülök... Én?... Óh, köszönöm, én is egészen jól. Volt ugyan egy kis fejfájásom... Hogy? A méltóságos asszony-

nak is?... Hm, hm... Pihennie kellene. Sokat tetszik dolgozni... Azért el akar jönni este?... Nem, igazán nem engedhetem. Szó sincs róla. Tessék kipihennie magát... Igen... Tessék lefeküdni... Jó, megígérem, holnap mindent elmesélek... Természetesen kimentem ma este... Tessék nyugodt lenni... Akkor holnap... Brómot tessék bevenni. Nekem is használt... Jó, jó... Megértem a méltóságos asszonyt, holnap... igen... kezeit csókolom ..

Aztán visszarakta a méltóságos asszonyt a dobozba. Elégedetlen dörzsölte kezét. Örült, hogy ilyen simán ment, hiszen a mai „előadásban” nem tudott volna szerepet adni neki és bizonyára megharagudott volna. Ez viszont egyáltalán nem ajánlatos az ő szempontjából.

Egy másik bábót vett a kezébe.

— Drága Éva, csókolom a kacsóit... erre... erre... Ide drága Éva. Ma komoly szerepe lesz... Nem lesz nehéz és túlságosan fáradtságos... Egy kis önmegtagadás kell hozzá... De, jaj, majdnem elfelejtettem... Hoztam magának valamit... Ne legyen olyan mohó... Na, mit hoztam az én kis Évácskámnak?

Kezével széles mozdulatot tett és leverte egy dobozt az asztalról. Ijedten kapott utána.

— Bocsánat, kedves titkár úr... Ne haragudjon, igazán nem akartam... Mi az újság?... Sok az elégedetlen?... Nem érdekelnek... Csak a főkolompos... Maga nem így gondolja?... Ezek ellen csak erélyesen kell fellépni... Magára is szükségem van ma este... Szenzációs darabot játszunk... Remélem sikerünk lesz... Szerepét mindjárt megtudja...

Közben felöltöztette a drága Évát.

— Pompás, szavamra ennivaló... Angyal benne, drága Éva... Csókolom a kis kacsóit... óh, ne köszönje... igazán szót sem érdekel... Mi lesz a szerepe? Igen. Ismeri Editet... Igen, azt a munkásleányt... Hogy nem szereti? Nem tesz semmit. Azt szeretném kérni... Nem, nem, hogy szeresse, csak... legyen kedves hozzá... látszólag... Szükségem van rá... Azaz nem nekem... Én hű vagyok... hehe... drága Éva... Itt nemcsak rólam van szó... egy érdekről... tudja... Ugy-e számíthatok magára?... Köszönöm... Előre is nagyon köszönöm... Hogy meddig tart a komédia?... Csak amíg szükségem van rá... hehe.

Kifújta magát és betette a drága Évát a többi szereplő közé, a színpalack mögé. Egy pillanatig gondolkozott, kire is van még szüksége. Az üzemvezető úr! persze, persze. Óvatosan kivett egy bábút a dobozból.

— Kedves üzemvezető úr, engedje, hogy megkínáljam egy kis itallal... Nem iszik?... Ejnye, ejnye... Nincs szüksége rám?... Maga mindig ilyen érdes modorú?... Hogy utál?... Nem tesz semmit... Én is magát... De azért jóban lehetünk, nem... Nem fél?... De azt hiszem, jobb ma egy üzemvezetői állás, mint holnap a börtön... Kezemben van barátom... De én nem élek vissza vele... csak szolgáljon nekem... Teljesítse parancsaim, s akkor nem lesz semmi baj... S ha nem? (Megszorította a bábu nyakát.) Vége... No, én biztos vagyok, hogy maga okos ember és nem ellenkezik velem...

Az üzemvezetőt is betette a többi szereplő mellé. Elővett még néhány statisztát: inast, szobalányt, rendőröket. Végül kezébe vette Editet.

— Oh, de csinos ma, Edit... Nem lehet szó nélkül elmenni... Tudom... maga szegény... Nehéz az élet... Igen, igen... No, de majd én segítek, bízzék bennem. Csak... hehe van egy kérésem... Nem nehéz, higgye el, csekélység az egész... Mindjárt megtudja... Erre tessék...

Edit is a többi közé került.

— Azt hiszem, meg is vagyunk...

Homlokára csapott.

— *En* még hiányzom.

— Uram, a színpadon Ön képvisel engem. Ha be kell lépnie, szólók.

Felállította a díszleteket. Szalon: dohányzósarok, heverő, hármasszekrény bárasztallal, falakon női akték, süppedő fotelek és szőnyegek, a mennyezeten csillár. Bekapcsolta a hangulatvilágítást és megkezdte az előadást.

2.

— Ki keres? — riadt fel az inas hangjára.

— A méltóságos asszony.

— Jövök rögtön.

„Ennek is most kellett jönnie! — gondolta magában. Kidobom. Nincs szükségem rá ma este.“

Türelmetlenül toppantott a lábával. „S a darabot sem fejeztem be. De, a lényegét elpróbáltam. A többi jön magától. „Pokolba kívánta a vendégét. „Utána folytatom. Itthagytok mindent. Mindenki a helyén. Majd később.“

Még egy pillantást vetett a pihenésre kényszerített méltóságos asszony felé, aztán gyors léptekkel beszaladt a villájába.

— Kérem — szólt az inasnak — a méltóságos asszonyt nem óhajtom fogadni. Mondja, hogy haldoklom, vagy hogy meghaltam, bántam is én mit mond, de küldje el.

Az inas meghajolt és kifelé indult.

— Várjon egy pillanatra. Kerítse elő Temesy titkár urat, Sarlóst, az üzemvezetőt, valamint Éva és Edit kisasszonyt.

— Éva kisasszony itt van.

— Nagyszerű! De kérem, a többi urakat és hölgyet is. Nagyon fontos, kérem őket előkészíteni. Szükségem van rájuk. Ha elhangzott a végszó, beléphetnek. Egy pillanattal sem előbb, megértette?

Megdörzsölte a kezét.

— Így jó is lesz. Még egyet. Mindegyik szereplőt más-más szobába kérem elhelyezni. Nehogy találkozzanak, az kínos lenne egy kissé...

Megköszönlte a torkát, úgy látszik, egy kicsit berekedt a próba közben.

— Éva kisasszonyt küldje be. A méltóságos asszonyt pedig küldje el.

Intett, hogy befejezte a beszélgetést. Az inas kiment.

Lassú léptekkel az íróasztalhoz lépett, felvett egy vonalzót, majd az ablakhoz ment. Kinézett az udvarra, a lugas felé. Nem látta a bábuít, de maga elé képzelte őket. Pontosan emlékezett a darab minden részletére. A bábuk jó helyen vannak, senki nem nyúlhat hozzájuk. „Csak én parancsolok.“ Igen, csak ő parancsolt.

„Ma este, tudni fogom hányadán állunk. Akarom tudni. Minden jól ment a próbán, az előadásnak is sikerülnie kell, mint eddig, mindig. Aki nem engedelmeskedik... Ám legyen.“

Beharapott alsó ajkába és egy mozdulattal kettétörte a vonalzót.

— Jónapot! — énekelte valaki a hátamögött.

Megfordult.

— Csókolom a kacsóit, drága Éva! Csakhogy itt van!

Huszonöt év körüli nő állott előtte. A legújabb divat szerint öltözködött. Látszott, hogy nem a saját keresetéből cifrázza ruháit és kalapját. Nem volt csúnya, de szép sem volt. Talán érdekes volt, az a típus, amelyik legjobban tetszik a férfiaknak. Ezt ő is tudta és igyekezett is kihasználni. Meglehetősen sikerült is. Gátlásai nemigen voltak. Egy talán mégis volt. Nem szerette a szegényszagot. Egyszer megtetszett neki egy fiú. Gyerek volt még az ártatlan, jámbor és szelíd. Jóképű, jóvágású fiú volt, de szegény. Szerelmes lett bele, mielőtt még tudta volna, kicsoda. S egy nap elment a lakására. Lakására? Túlzás. Egy lyukba. Konyha, ebédlő, háló, kamra és fürdőszoba egyszerre. Avas szalonna, ágynemű és háziszappan szaga terjengett a levegőben, a mosatlan edények egy sarokba voltak hajítva és a mosdóvíz még a kagylóban volt. Pár pillanatig állt némán, szemlélődve, aztán megrázkódott. Itt élni, borzalmas lehet. És mégis él itt valaki, ilyen körülmények között. Nem, ezt nem lehet kibírni. Megfordult és elszaladt. Otthagytta azt a férfit, akit pedig szeretett. Dehát nem tehet róla, nem bírja a szegényszagot.

Akkor este elhatározta, hogy csak gazdag barátot választ magának, akinek a lakásában nem szállingóznak ilyen különös illatok.

— Foglaljon helyet.

Leült, lábát keresztbetette.

— Mit kapok? — kérdezte kissé nyafogva.

— Egy pillanat, drága Éva. Én kérnék most valamit.

— Maga? — A beceruzázott szemöldök ugrott egyet.

A férfi a likőrös üveg felé nyúlt.

— Cherry?

— Köszönöm.

Koccintottak.

— Arról lenne szó, hogy...

— Nőügy? — szolt közbe Éva a nők pompás érzékétől vezetve.

— Igen... azaz nem egészen. Egy nőről van szó, de nem abban az értelemben... hehe. Én hű vagyok... hehe... drága Éva... Másról van szó. Szükségem van egy nőre...

— Kire? — kérdezte fagyosan Éva. Ismerem?

— Ismeri. Editről van szó.

— Edit? Nagyszerű ízlése van.

— De, drága Éva, csak nem gondolja? Egy munkáslány... Csinos, szó se róla. De kérem, nevetséges.

Közelebb hajolt a nőhöz.

— Szükségem van rá. Nemcsak nekem. Nemcsak rólam van szó. Többről. Rólunk, egy érdekről. Meg akarom nyerni magamnak. Azt akarom, hogy bízzék bennem. Bevezetem a házamba, elhalmozom bókokkal, ajándékokkal, hogy lássa: egyenlő félnek tartom. Legyen bizalma hozzám és elmondjon olyan eseményeket, melyeket másnak, különösen nekem nem lenne szabad tudnom.

Éva gúnyosan mosolygott.

— A munkások készülődnek?

— Nem tudom biztosan. Ez a baj. Meg kell tudnom, hogy idejébe közbélephessek. Ezért van szükségem erre a nőre. Veszek neki ruhát, cipőt, bundát, leitatom, bármit megcsinálok, csak azt tegye, amit én akarok. Érti, drága Éva?

— De hol van az én szerepem?

A férfi kihörpintette a likörös poharat és megnyugtatólag nézett Évára.

— Nem lesz nehéz és túlságosan fáradságos. Egy kis önmegtagadás kell hozzá. Legyen kedves hozzá, látszólag. Igyekezzen olyan lenni, mint aki természetesnek tartja, hogy egy munkáslány és a vezérigazgató bizalmas jóbarátok. Legyen közlékeny és bizalmas, járjon mindenben a kedvében.

— Meddig tart ez a komédia?

— Csak amíg szükségem van rá...

Felállt és a szekrényhez lépett. Egy ruhásdobozt vett ki és hizelegve Éva felé fordult:

— Mit hoztam az én kis Évácskámnak?

3.

— Mik a legújabb fejlemények? — kérdezte a vele szembenülő harmincötév körüli jólöltözött férfitől.

Temésy — erre a névre nagyon büszke volt, különösen az ipsiszonra a neve végén — kiváló titkár volt. Pontosan olyan, amelyet a vezér megkívánt. A kapott parancsot tünetényes gyorsasággal elintézte. A legbonyolultabb ügyben is számítani lehetett rá. Nem szerette túlságosan a főnökét: néha úgy érezte, kihasznlja, de azért minden rendelkezést pontosan végrehajtott. Ez a sors, gondolta, a göré kihasznl engem, én azokat, akik alattam vannak. Ezen nem érdemes változtatni. — Belenyugodott a helyzetébe. Lelkiismeretesen dolgozott, néha túlságba is vitte a lelkiismeretes munkát. Főnöke egy-egy kíméletlen parancsát kétszerolyan kíméletlenséggel hajtotta végre. Talán nem is vette észre, hogy mit csinál, de ha észébe jutott is, ott állott védelmül a varázsos szó: engedelmeskedni.

Nagyon megtanult engedelmeskedni. Ezt gyakorolta tizenegy néhány esztendeje. Sosem jutott észébe, hogy fellázadjon főnöke ellen. Túrt és ez nem is volt olyan nehéz. Pénzt eleget kapott, ha nem, hát lopott. Ebből nem csinált lelkiismereti problémát.

Meglepő türelme volt. Nem értette azokat, akik türelmetlenek, lázonganak, azaz, talán nagyon is értette őket, csak nem adott igazat nekik. Változtatni? Főlölesleges. Még rosszabb lesz. Neki személyesen pedig — ilyenkor megtapogatta a nyakát — kissé kényelmetlen is. Nem, ennek nem szabad megtörténnie. Hareolni kell keményen, ki kell állni a támadásokat.

Ezért volt most itt.

— Készülődnek.

— Neveket kérek.

A titkár megrázta a fejét.

— Még nincsenek. Nehéz, nagyon nehéz.

Az igazgató türelmetlenül intett.

— Ez a része az ügynek, nem érdekel, Neveket akarok hallani.

— Kérem igazgató úr, engem nagyon ismernek ezek. Bizalmatlanok. Nem lehet ilyen rövid idő alatt a bizalmukba férközni. Kis időt kérek vagy...

— Vagy?

— Tessék megpróbálni valakit közülük megnyerni.

A vezér gúnyosan felnevetett.

— Zseniális ötletei vannak titkár úr. Még az a szerencse, hogy ez nekem is eszembejutott és már meg is tettem a lépéseket.

Jegyzet valamit egy papirosra, majd felállt.

— Magának először is az lesz a szerepe, hogy támogatni fogja Edit kisasszonyt. A beszélgetésünket, ha jelzem, kihallgatja és lejegyzi. Persze, ugyanakkor a munkáját is folytatja, igyekszik bizalmukba férközni és mindent megtudni. Másodszor: Sarlóshoz, ehhez az üzemvezetőhöz nagyon kedves lesz. Az összes ismert kedvezményeket apránként eljuttatja neki. Erre az emberre is szükségem van. Remélem, használni tudom majd. Mindig mindenről pontosan beszámol, érti?

— Sarlós úr van itt, — jelentette az inas — és Edit kisasszony is útban van.

— Köszönöm. Végeztem, — fordult a titkár felé. — Utasításaim pontosan tartsa be.

Bólintott és átment a harmadik szobába. Tehette, mert volt belőle tizenkettő. Pontosán egy tucat. Egyedül lakta, és persze a személyzet: inas, szobalány, szakácsnő, kertész és sofőr. Egy év alatt vette és rendezte be a házat. Minden üzlete várakozáson felül sikerült, kicsit leszállította a béreket is. Ami biztos, az biztos, gondolta és mindent összevásárolt. Élvezte, hogy több mint negyedóra kell, ha villája mindegyik helyiségét végig akarja járni. Külön kis birodalom volt számára ez a ház. Minden a legnagyobb pontossággal, utasításai szerint ment. Tudtán kívül semmi sem történhetett, senki nem jöhetett vagy távozhatott. Itt hozta a rendelkezéseit, innen adta ki mindenkinek a parancsait. Szentély volt számára ez a villa, melyet bábjai után a legjobban szeretett.

— Jónapot Sarlós úr!

Barátságosan mosolygott az üzemvezető felé. Igyekezett nyájas arcot ölteni, úgy érezte, muszáj volt a cél érdekében.

Megfogta az üzemvezető karját és hellyel kínálta.

— Foglaljon helyet: Mit iszik?

Az üzemvezető nem tagadhatta le, ha akarta volna sem, hogy egész életén keresztül keményen dolgozott. Nemesak a kezén látszott meg, de az egész külsején. Arcának markáns vonásai, mozgás, elárulták, hogy ez az ember ismeri a munkát. Szeme kissé fáradt volt, de túlságosan élénk mégis ahhoz, hogy a vezérigazgató jónéhányszor a múltban is már zavarba jöjjön tőle. Bizalmatlanságot tükröztek

néha ezek a szemek és sokszor gyűlöletet is. De, úgy gondolta, aki gyűlöletet olvas ki belőlük, az rászolgál. Jancsika, a kistia biztosan nem érzett gyűlöletet bennük, ha belenézett, jó mélyen. Átgázolt rajta nagyon az élet. Megtanult nélkülözni, koplalni. Sokszor, egy hét alatt nem evett annyit, mint a főnöke egy nap. Keserű volt a szájíze nagyon és néha nem tudott óvatos sem lenni. Azt a kezet simogassa, amelyik őt fojtogatja? Nem, ehhez nem volt elég színész-tehetség benne. Kirobtant belőle néha a keserűség, s ilyenkor elkészült a legrosszabbra: elveszti az állását. Lehet, hogy most ezért hívatta a főnöke.

— Nem iszom.

„Nagyon bizalmatlan.“

— Cigaretta? Szivar?

— Most dobtam el, köszönöm.

„Ejha, kissé rideg ember.“

— Nem tudom, sejti-e miért hívtam?

— Nem.

Egy kislámpa gyulladt ki az asztalon. Csak az igazgató láthatta. Felállt.

— Bocsásson meg egy pillanatra.

Két szobán átrobogott, a harmadikban megtalálta Editet.

4.

Hosszú, nyurga nő volt. Kopottas ruha volt rajta és félretaposott cipő. Ócska retikült szorongatott a kezében.

Mikor belépett a szobába és körülnézett a pompás bútorok között, érezte, hogy meg akarják venni. Mindent megmutogatnak neki, hogy lássa ilyen életmód is van, minden kelléket elébe tesznek. S akkor őrajta a sor. Érte nyúljon? Véget érnének a gondok. Nem kellene annyit dolgozni, kinlódni azért a falat kenyérért. Minden problémája megoldódna.

Körüljárta a szobát. Maga elé képzelte az ő lakását. Keserűen elmosolyodott. Szívbemarkoló különbség. Megsimogatta a foteleket. Az egyikbe beleült. Milyen kényelmes! Igen, így érdemes élni. Mindenből több van, mint kellene.

Dehát ez a lényeg? Kényelmes szék, tíz szoba, annyi biztos van, gondolta. Inas és szobalány, kert lugással és autó. Vajjon a vezérnek nem hiányzik semmi? Megelégedett?

Nem hitte. Még többet akar.

Nem jó ez így. Valahol hiba van. Mondta Sarlós is. Egy embernek ilyen sok, a másiknak semmi. Változtatni kellene.

De ő, Veres Edit, mit csináljon személy szerint? Ha alkalma nyílik jobb életre, elfogadja vagy visszautasítja? Otthagyjaa azokat és ezek mellé álljon? Lehet, hogy pár perc alatt döntenie kell. Mit csináljon?

— Isten hozta, — hallotta a háta mögött az igazgató hangját.

— Miért tetszett hívatni? — kérdezte halkán.

A vezér elmosolyodott.

— Üljön le, Edit. Maga nagyon csinos, tudja? Nem lehet szó nélkül elmenni maga mellett. Cigaretta?

— Nem, köszönöm, nem kérek.

— Maga szegény, ugy-e?

„Most jön a tál lencsé.“

— No, de majd én segítek magán, bízzék bennem.

„Otthagyjam azokat?“

— Ne féljen tőlem. Én gazdag vagyok, láthatja.

„A testem kellene.“

— Akarja, hogy segítek?

„Akarom?“

— Hogyan tudna az igazgató úr rajtam segíteni?

— Ezt bizza rám. Megvan a módom rá és a lehetőségem is. Mindent megkap, amit kíván. Hála Istennek, nekem megvan a leg-szükségesebb.

Az igazgató felnevetett és szétvetette a lábát.

„Valami nincs rendben, igaza van Sarlósnak.“

— Csak az a kérdés, akarja-e?

— Akinek csak egy félkaréj kenyér jut, szeretne egy egészet.

Halkan mondta ezt, lehajolt feléje, mint aki bocsánatot kér.

— Látja, látja kislány. Tudom, hogy nehéz a soruk magúknak. Istenem, nem lehet mindenki gazdag.

„Gazdagság? Ki beszél itt erről? Korog a gyomruk.“

— És mit kellene csinálnom?“

Az igazgató felállt.

— Nem olyan nehéz a dolog. Egy kis információt kell adnia...

— Miről? — húzta össze a szemöldökét a lány.

— Arról, hogy mi történik a gyárban, mit beszélnek a munkások. Maga ott volt közöttük, ismeri őket. Magához bizalmasabbak is. Nagyon érdekel, hogy mit mondanak ott, a gépek mellett...

Edít hátradólt a székben. „Nég nem is a testem kellene. A le-kem.“

— Segíteni szeretnék rajtuk is, de nem tudom, mi a panaszuk. hol a legsürgősebb a segítség.

„Hogy hazudik.“

— Egy pár névre lenne szükségem, azokra, akik a legokosabbak, akik a legjobban ismerik a munkások helyzetét, akik szeretnék, ha történne valami változás.

„Spélinek akar felhasználni.“

— Nevek kellene, akik tanácsot adnának...

— Neveket én mondhatok — hallatszott hirtelen az ajtó felől.

Az üzemvezető állt ott, tekintetét mereven az igazgatóra szegezte.

— Kérem...

— Az elégedetlenekre kíváncsi? Sokáig sorolhatnám őket, igazgató úr!

Az igazgató arca lángvörös lett.

— Az én házamban kopogtatni is szoktak.

— Kezdem magamon?

— Nem tudja, mit beszél!

Sarlós egy lépést tett az igazgató felé.

— De tudom, — hangja nyugodt volt, nem látszott rajta, hogy belseje mennyire háborog. — Tudom. Dobjon ki, ha tetszik. De én csak egy vagyok. Helyettem jön más. Nem rólam van szó, nem egy személyről. Sokakról, igazgató úr. A tömegekről. Egy embert félreállíthat, igen, de mi lesz, ha mindenki követ?

— Fenyegetőzik?

„Nem két ember áll itt szemben egymással.“

— Csak figyelmeztetek, igazgató úr.

— Nem ijeszt meg. Az ilyen lázadók ellen megvan a rendőrség ellenszere.

Sarlós felnevetett.

— Még hozzá ostoba is, igazgató úr. Szervezkedünk, úgy látja? Igen. De nemcsak itt, ebben a gyárban, ebben a városban, országban és mindenütt a világon. Ezt a szervezkedést nem lehet helyi rendőrséggel megakadályozni.

„Szégyellem magam.“

Az üzemvezető az ablakhoz lépett.

— Vihar közeleg, igazgató úr. Beborult az ég.

— Kiálljuk a vihart, üzemvezető úr! — emelte fel a hangját.

— S ha nem haragszik, ön mától kezdve nem munkáscm többé.

Sarlós nem fordult vissza.

— Jön a vihar. Hallja, hogy zúg a szél? Nézze, hogy rázza a fákat.

— Meg ne lássam a gyáram közelében többet!

— Dörög és villámlik.

— Nincs szükségem felforgatókra!

— Mozog a föld, elpusztít mindent a vihar, minden kivénhedt fát és házat.

— Ez a ház kibírja a vihart.

— És aztán kiderül.

— Igen, aztán kiderül, — válaszolt gúnyosan az igazgató.

— Utána tényleg kiderül. — Edit hangjában határozottság esengett. Ő is az ablakhoz lépett.

— Takarodjanak, mind a ketten!

Az igazgató hangját elnyomta egy hatalmas dörgés. Künn vihar pusztított.

— Aki nekem nem engedelmeskedik, pusztuljon innét.

Keze lecsapott az asztalra.

— Méltóságos úr, — lépett be az inas ijedten — a bábok!

Egy pillanatra elállt a lélekzete. Nem tudta hirtelen mit csináljon. Némán állt ott, mint aki nem érti, mi történik körülötte. Aztán az ablakhoz lépett, majd hirtelen tudatára ébredt a valóság: nek és kirohant a szobából. Nyolc szobán rohant végig, magában átkozva, hogy ilyen sok van, ki az udvarra, nem törődve az esővel és a széllel, rohant a lugás felé.

De lugás nem volt többet. Az ajtót, a kerítést, a tetőt elvitte és összetörte a vihar.

Egy villám fényénél minden meglátott.

A diszletek, az egész színház szanaszét heverték, összetörtén. A bábokat elfújta a szél.

Egyszerre nagyon gyöngének érezte magát. Halálosan fáradt lett. Úgy érezte, minden kincsét elveszítette. Nemcsak a bábuk pusztultak el és a színház. Tudta, hogy sokkal több annál.

Az inas, aki gazdája után szaladt serpenyővel a kezében, a lugás helyén elbotlott valamiben. Lehajolt, hogy megnézzze, mi az.